

**PŌLU 'LETRE ƆLWA 'LA
ƆKPAA TIMOTE NI**
**Pōlu 'letre Ɔlwa 'la Ɔkpa
Timote ni 'bhe ŋgblo**

Timote -yaa da Likaoni 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Lisitri 'bhεε- Ɔnɔɔ (Kleza 14.6). -O 'bhεε- 'kleen 'e sii -zon Tuuki. Timote de -yaa 'ke Greki mi 'le, 'bhεε- -a nεε -yaa 'ke Zuufu le 'le. Pōlu Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'e Ɔwoa Lisitri -wa 'e ta, 'bhεε- Timote 'pegee -a nεε Enisi, 'bhεε- -a -jie Loisi 'mu 'mu 'gbu Ɔnaa Zesu ni. Pōlu ge gbε drεwole Lisitri, 'kee- Timote 'kunle dɔɔ 'bhe 'bho 'a ba Mεεzan a ye 'e 'wolele, 'bhεε- -o -ja yrekpεn- Ɔnɔɔ (Kleza 16.1-3).

'Letre 'lεε- 'yi, 'wa ye 'bhii- Pōlu -gwa Azi 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Efεzi 'bhe ta, 'bhεε- -e Ɔnwa Masedwani 'kleen 'e 'yi. -A ge bhla 'e zi, -e Timote Ɔtwa Efεzi, 'kooko- 'bhe bho 'bhe Ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'e ba bhla ma mεε daan mu 'e -zayi' (1 Timote 1.3). Pōlu 'letre 'lεε- Ɔdia, 'kooko- -e 'fuudɔ- Timote ta, 'bhεε- 'ke -ya lia -e -yaa ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' a mεε -lεdo' 'e 'plεŋ- Efεzi -wa 'e ta 'bhe -za 'e 'le. 'Yee- 'letre 'lεε- 'yi -jan mu 'e 'mu -le -gε:

Pōlu -o -we 'zi mεε 'la zan mu -yaa wlan ma mεε daangbeya 'e to -a nɔɔ-, 'bhεε- -o bhla ma mεε daangbeya kle (1 Timote 1.3-7; 4.1-3; 6.3-5). -O -yaa 'bhe bhla ma mεε daangbeya 'e kle -Waanbhaa' a 'toŋ 'pegee 'kpaleya Zesu 'yi 'mu -la ta.

-A -le ple mi 'ε 'yi, Pōlu Zesu 'yi mu 'ε -daanna -o 'seriwolele, 'bhεε- -yoo -liala dōo -o bo -o 'seriwole ma (1 Timote 2).

-A -le yaga mi 'ε 'yi, Pōlu -o daan 'zi zilεε- mu 'ε waa 'taawogbeya -lrele' ε ba zayi' (1 Timote 3).

-E 'fuudwa- Timote ta -Waanbhaa' a ye 'ε 'wolele (1 Timote 4-7; 6-21). Timote 'yaa sō a klele- gōnε- 'la gbεεn- 'bhεε- -e mεε -le -gloōn -bebe 'ε -gblakun 'elrele 'bhii- Zesu Krisi a -klanlanε kplankplan do -Waanbhaa' a mεε -lεdo' 'ε ba, Pōlu 'bhε -jan 'ε □woa -a ni.

'Lεtrε 'lεε- 'lεyanyrε 'ε 'yi (1 Timote 6.11-21), Pōlu zruwlaa- Timote 'kpee dōo -e 'kpaleya 'ε ma gwle -lrele' 'ε dan.

Pōlu -o Timote 'pubo- 'zi

¹ 'Mi Pōlu -o 'ke Zesu Krisi a *winbowo mi 'le, -amasrōyi -kōo' 'Bhee Mi -Waanbhaa' 'pegee -kōo' 'yrikpale -o Zesu Krisi 'la ta, 'mu -le 'a □pia 'η ni dōo 'η kle 'kele-.

² 'Mi -o 'lεtrε 'lεε- 'kpa zii' 'bhi Timote -la ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η gbe -zeze 'gbu 'ε 'le 'kpaleya a pε zi 'ε ta bhe. Bhaa -kōo' Dε -Waanbhaa' 'pegee -kōo' Mεεzan Zesu Krisi -li 'e ma, 'bhε 'pegee -o yilabla 'na 'e ni, 'bhεε- 'e 'yrεnkla- -o ma.

Bhla ma mεε daan mu

³ 'Nj ge bhla 'ε zi Masedwani 'klεεn 'ε 'yi, 'η zruwlaa- 'e 'kpee dōo 'e bo Efεzi -wa 'ε ta. -Amasrōyi mεε 'ke mu -o mεε mu daan 'zi 'ke bhla ma daangbeya 'yōo- mu 'le. -A pe 'mu ni dōo 'mu 'ploō- 'bhε bhla ma daangbeya -gloōn mu 'ε ma.

4 -A pe -o ni dɔɔ -o blɔɔle laa bole 'elwaleta -za 'yiflenj mu 'ε ma, 'bhε 'pegee -o 'ploɔ- -zaabole ma -o -gbɔɔ 'saa mu 'ε 'tɔ mu 'ε ta. 'Bhε -za mu 'ε 'mu -o zaa -wlenpε' mu 'te -la -le 'ka 'plenj, 'bhεε- -o -lɛbɛngole laa -o 'ke -Waanbhaa' zru maza -lɛdulale 'ε 'bhε 'le, 'bhε 'pegee waa 'ka 'kpaleya 'ε Krisi 'yi 'bhε baan' kla 'bhε ba.

5 'Nj 'bhε -jan 'lɛε- 'wo zii' 'e ni win 'la ma, 'bhε -le dɔɔ 'ke 'sɔniya klɛ bhaaplɛnj mu 'ε plenj-; 'sɔniya 'la 'bhε da zru 'wenj do 'pegee 'kpee 'fleele- do 'yi, 'bhε 'pegee 'kpaleya 'la -yoo 'ke 'kpaleya -zeze 'gbu 'ε 'le 'bhεε- 'yi.

6 Mɛε 'ke mu -gwa gban 'bhε wlan ma zi -lrele' 'ε ta. 'Bhεε- -o bole -o zaabole 'gbansaan 'te -la ma 'ke -woo 'gbu 'yini- -sɔ.

7 -Wa zi 'bhii- -o klɛ Moizi a 'tonj mu 'ε daan mu 'le, 'dunj- waa -o 'gbu 'wojan- mu 'ε 'yima-; 'bhεε- -woo mɛε mu daan 'zi -za mu 'la 'le -o zru 'ε 'kpen 'le, -o 'gbu 'laa 'mu 'yidɔ-.

8 -Kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'ε -yoo 'ke -za 'lrele' 'le 'ke mɛε 'a 'yi za -kla 'elrele.

9 'Bhεε- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- waa 'Tonj 'ε klɛlɛ mɛε -lɛdɔɔle mu 'kaama-. -Wa □kla mɛε -yɔɔ' mu 'pegee -kala' mɛε mu, 'bhεε- mɛε 'kpee 'yɔɔ- mu 'pegee -za 'yɔɔ- klɛ mu -la 'kaama-. -Wa -kla mɛε 'la zan mu laa gblaana -Waanbhaa' -lɛε, 'bhε 'pegee -a 'tɔsiε mu, 'bhεε- mɛε 'la zan mu 'mu dɛ 'pegee 'mu nɛε dɛ, 'bhε 'pegee mɛε dɛ mu -la 'kaama-.

10 'Bhεε- -yanbhɔɔya dɛ mu oo, 'gwlaan- mu 'la yilaa' 'mu 'tanyɔɔn 'gwlaan- mu ba oo; lu gɔn mu oo, bhlanii- mu oo, mɛε 'la zan mu -o 'sienwo- -Waanbhaa' ma bhla 'le oo, 'bhε 'pegee mɛε 'la

zan mu 'kpen -za mu 'oo -za mu 'la kle 'ke 'mu 'pegee daangbeyaya 'ledoolle 'e 'leβeηgole laa -o, -o *'Ton 'e □kla 'mu 'kpen -la 'kaama-.

11 -O -Jan 'Nrāle- 'la gbekpaa- 'mi 'koo, 'bhe daangbeyaya 'e -daa 'yee- daangbeyaya doole 'e 'yela-yi. 'Yee- -Jan 'Nrāle- 'e -e -Waanbhaa 'la 'duma na -koo' ni 'bhe a 'tobholeya 'e 'bheε- wo.

Polu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi 'bhe a 'lileya 'e -zayi'

12 'Mi -kooa' Meezan Zesu Krisi 'pubo, 'yele-fangandwa 'η ta 'bheε- 'η □swa -yaa' ye 'e 'wole. 'Mi 'an 'pubo- 'ezin-, -amasroyi -ye 'η □ya -yaa' ye 'e 'wo mi 'le.

13 'Mi 'la 'mi 'yaa- 'elwale -so -Waanbhaa' 'tosie mi 'le 'ke 'η -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'e ta, 'bheε- 'η 'yaa- -za kle yran ma. 'Dun- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma, -amasroyi 'η 'yaa- -za mu 'e kle -zadokleya 'pegee 'kpalekleya -la ma Krisi 'yi.

14 Meezan -Waanbhaa' -lia 'η ma 'egbenele 'ke 'mi 'η kpa Zesu Krisi 'yi, 'bheε- 'ke -a -za so 'η ni.

15 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wole- -ge 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bheε- -a -gaale' -o mokpen' ba 'ke -o do 'bhe □la; 'bhe -le doo: Zesu Krisi □nwa 'drunyan 'yi -za 'yoo- kle mu -la gole -za 'yi. 'Mi Polu -le -o 'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gbene 'gbu 'e 'le.

16 'Dun- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma 'egbenele. 'Bheε- -e -yaa zi 'bhii- 'mi Polu 'la 'mi -o 'ke -za 'yoo- kle mu 'e 'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gbene 'gbu 'e 'le bhe, Zesu Krisi 'bhe a zrubakpaa -gbene 'e zron 'mi ni. -E 'bhe 'kla- bhe, 'kooko- mee 'la zan mu -o -kpaa -a -yi, 'bhe -za 'e kle 'mu daanpe

'le, 'bhεε- 'mu bole -yρε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'srɔɔwo-.

¹⁷ -Bhɛngbe -Waanbhaa' 'la -ya -yρε ma 'waati 'ε 'kpen ba, bhaa -kɔɔ' 'a 'lɛdɔ- -a ma, 'bhεε- -kɔɔ' 'a 'tɔbhɔ. Yaa ga -titi, 'bhε 'pegee mεε laa ye 'e -yρε 'le, 'bhεε- 'yele- 'ke -Waanbhaa' do -kplɛn 'le -zɔn 'pegee -yikpensee ta. Amiina!

Pɔlu -o Timote □lia zii dɔɔ -a blɔɔle bo -a 'kpaleya 'ε ma Krixi 'yi

¹⁸ 'N 'nε Timote, 'η 'yoo- zan 'η zi jan 'la 'wolε- 'e ni 'saanibhe, 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -janwoa 'e ba zayi' gɔnε- 'la gbεεn- -sɔ; bhaa 'bhε -jan 'ε klε 'fuudɔpε 'le 'e ta, 'bhεε- 'yee 'gbu ma gwle -lrele' 'ε dan.

¹⁹ 'E 'kpale- bo Krixi 'yi, 'e 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhε 'kpee 'fleleya 'ε 'bhε 'laa -o -li mεε 'ke mu 'yi. Waa -o 'trɔnkpalε 'elrele -o 'kpeejan- mu 'ε □la, 'bhɛla- -yile -waa' 'kpaleya Krixi 'yi 'ε 'bhε 'siɛla- 'bhii- -yitakon do 'siɛgbɛya gbεεn- -yi ta.

²⁰ 'Bhε mεε -glɔɔn mu 'ε 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Alɛzandri 'le. 'Bhɛla- -zayile, 'mi -o -lɛnaa -Setran' ni, 'kooko- 'bhε -o 'krowo-, 'bhεε- -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'tɔ 'siɛle- laa lele -titi.

2

-Liaza' 'Seriwogbɛya ba zayi'

¹ 'N 'yoo- -za 'lεε- 'bhεε- 'yρεwole ma 'elwale 'pe dɔɔ -ka pε mu -yρεwo' -Waanbhaa' ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo a ni, 'bhε 'pegee 'ke 'kaa 'sromabɔ, 'bhεε- 'ke 'kaa 'pubɔ- bhaaplɛn mu 'kpen ba zayi'.

² -Ka 'ka 'seriwo -bhɛngbe mu 'pegee mεε gbɛlaan mu 'ε 'kpen ma, 'kooko- -kɔɔ' 'yρε ba

'kpaale- kle, 'ke -koo' bo 'edoole, 'bhe 'pegee 'ke -koo' bloole bo -Waanbhaa' ma, 'bhe- 'ke -koo' 'taawogbeya 'e kle 'elrele bhaaplen mu 'e 'plen-.

³ 'Bhe -le 'elrele 'bhe 'pegee 'bhe -le so mee -Bhee Mi -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplen mu 'kpen go -za 'yi, 'bhe -o so wlan 'e dole-.

⁵ -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bhe- mee 'la zan -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu kpa do ma 'bhe -o do 'kpo: 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'bhe -le kla bhaaplen do 'le.

⁶ 'Yele- 'a 'gbu 'naa- bhaaplen mu 'kpen ta gbawope 'le; -e 'bhe 'kla- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'bhe- ba, 'bhe gbenn- bhe, -ya -zronna doo -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplen mu 'kpen go -za 'yi.

⁷ 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' 'mi kla 'ke -yaa' -jan 'e 'wo mi 'le 'bhe 'pegee -yaa' winbowo mi 'le. 'N 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni, bhla laa 'kele-! -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- 'kaa 'n Zuufu kle mu 'e daan 'kpaleya 'pegee wlan 'le.

⁸ 'N 'yoo- -a zi 'gbu 'bhii- 'gwlaan- mu -o 'seriwo yre 'e 'kpen noo 'ke -woo gbenn wlan laanima. -Wa kle -o 'fleele- 'le, 'bhe- waa klele 'ke yran 'le -o zru ba, 'bhe 'pegee sra 'le.

Zesu yi mu 'taawogbeya

⁹ 'Mi -o -a zi 'ezin- 'bhii- le mu -o -baa' 'elrele. Waa -o -taakpale -o -baa gbeya 'e 'zi 'ke -wa kan -a -dan' ta. Waa -o -taakpale -o wintangbeya 'e zi; 'bhe- waa -o -baale' 'ke -can pe mu 'pegee blina- 'yronne 'pleele- mu 'le, 'bhe- waa tape 'pleele- mu 'klale- -o ta.

¹⁰ 'Dun- -woo -Ireleya 'ε zɔn 'ke -za 'Irele- mu -la klele 'le. Le mu 'oo le mu 'la -wa pe dɔɔ -o -gasikpa -Waanbhaa' -lɛɛ, -wa kle 'bhɛɛ- klegbeya 'ε gbɛɛn-.

¹¹ 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke 'ka -o -Waanbhaa' a 'fɛ 'ε □la, le mu yaale bo -o tagalele, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'trɔnkpa- -o daangbeya 'ε □la; 'bhɛɛ- -woo 'gbu ngblo 'kpala 'gwlaan- mu □la.

¹² 'Naa -a zi 'bhii- le mu mɛɛ daan -Waanbhaa' a 'fɛ 'ε □la, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'gbu kpa 'gwlaan- mu wiinj-. 'Dun- le mu tagale bo, 'bhɛɛ- -woo 'trɔnkpa daangbeya 'ε □la.

¹³ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' Adamu -la -kla 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -e ɛvu -kla boolazi.

¹⁴ -Setran' 'laa Adamu -yidanlɛ, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'yinia-; 'dun- -Setran' ɛvu -la 'yidaan-, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'yinia□. 'Bhɛ klegbeya 'ε 'yi ɛvu 'laa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'klosikunlɛ.

¹⁵ 'Bhɛɛ- 'dun-, le nu -nɛ mu yale; -Waanbhaa' nu -a golɛ -za 'yi 'ke -a 'kpale □bwa Kriɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee 'ke -o bloole □bwa 'soniya 'ε ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'taawogbeya 'ε bakanle □kla 'wenj, 'bhɛɛ- 'ke yaa -taakpa' -za zi.

3

Zesu 'yi mu -lɛɛ mu 'taawogbeya

¹ Wlan ma jan do 'gbu -le -gɛ dɔɔ: 'ke mɛɛ do -o -a zi' 'bhii- -e kle Zesu 'yi mu -lɛɛ mu a zilɛɛ- 'lɛɛ mu 'ε do 'le, 'bhɛ zan -o ye kplankplan 'gbu -la zi 'bhɛ 'le bhe.

² Zesu 'yi mu -lɛɛ mu 'ε -waa' zilɛɛ- mu 'ε 'taawogbeya 'ε kle 'elrele, 'bhɛɛ- 'ke waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ ye -o zi. -A na kle do 'kpɔ, -e 'sɔ -a 'gbu

'yikunle -za ma, 'ke yaa -a -taakpa' -za zi, 'ke -o -gasikpa -a -lɛɛ, -e 'cie mu 'kun 'elrele, 'bhɛɛ- -e 'sɔ mɛɛ mu daanle- 'elrele.

³ Yaa klɛɛ -wɛɛn mi 'le, gwle laa 'solɛ- -a ni. 'Dun- -a -yi klɛ 'ɛdɔɔle, 'bhɛɛ- -e klɛ mɛɛ 'kpa mi 'le 'eke- ma. 'Bhɛɛ- yaa -gɔli' 'flɛn 'laa klɛɛ.

⁴ 'Bhɛɛ- 'ezin-, -e 'sɔ -a 'gbu a 'fa -la mu 'ɛ 'lɛdɔɔle 'elrele. 'Bhɛɛ- -e 'sɔ -a klɛɛ- 'ke -a -nɛ mu 'ɛ 'mu 'a 'weli- ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -gasi -gbɛnɛ kpa -a -lɛɛ.

⁵ -Amasɔyi 'ke mɛɛ do laa sɔ -a 'gbu a 'fa -la mu 'ɛ 'lɛdɔɔle 'elrele, -e nu 'solɛ- -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ -gblakunle 'nale- -a ma 'elrele ɛɛ?

⁶ Yaa klɛɛ 'dun- Zesu 'yi mi drɛɛ 'le; 'kebhlaale, -e nu -a 'gbu 'yelɛ- mɛɛ gbilaan 'le mɛɛ mu -yrɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ klegbeyaya 'ɛ 'yi, -kpan 'la -balaa' -Setran' ta, 'bhɛ -gloɔn nu baale -a ta.

⁷ 'Bhɛɛ- 'ezin- 'dun-, mɛɛ 'la zan mu laa -o Zesu 'yi, 'mu 'sɔ -a 'tɔ wlan pele-; 'kooko- waa mafinyanwo, 'bhɛɛ- -e bɔ -Setran' a bhee mu 'ɛ 'yi.

Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ -waa' 'bhɔɔba- mu 'ɛ

⁸ 'Bhɛ klegbeyaya do 'ɛ 'yi, Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ -waa' 'bhɔɔba- mu 'ɛ 'ezin-, 'mu klɛ mɛɛ kplankplan mu 'le, 'bhɛɛ- -o -liiwli' laa klɛɛ plɛ mu 'le; waa klɛɛ -wɛɛn 'mi mu 'le 'bhɛ 'pegee waa -gɔli' 'srɔwɔle -dawli' 'kpalele mɛɛ mu gbɛ ta.

⁹ -O blɔɔle bo -o 'kpee 'flele- 'le -waa' 'kpaleya wlan 'la tagaanle -yaa 'elwale -sɔ 'bhɛ ma.

¹⁰ -O 'woo- 'bhɔɔba- mu 'ɛ 'yreglin- 'elwale 'pe; 'bhɛɛ- 'ke waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yelɛ- -o zi, 'bhɛɛ- -o sɔ -waa' bhɔɔba ye 'ɛ 'wɔle 'tɛ.

11 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, bhonba le mu kle le kplankplan mu 'le, waa klele mee 'to 'yoo- 'pe le mu 'le, -o 'so -o 'gbu 'yikunle -za ma, 'bhe- 'ke -o zru kle do -za 'kpen 'yi.

12 'Bhonba- 'gwlaan- 'e, 'bhe kle le do 'kpo -la -noo 'le, 'bhe- -e 'so -a 'gbu 'ne mu 'e 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'e 'ledole 'elrele.

13 'Ke mee 'la zan mu -waa' 'bhonba- ye 'e □woa 'elrele, -o nu -o -ledole -a ma; 'bhe- -o zrubazinale kle 'egbenele -waa' 'kpaleya 'e 'yi Krisi 'yi.

Gaanyiza 'la -yoo -Jan 'Nrale- 'e 'yi

14 Timote, 'η 'yoo- 'letre 'kpa zii' 'e ni, -amasroyi 'η 'yri -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa 'bhe- 'η ge 'pwele- 'e ta ye.

15 'Dun- 'ke 'η □mwa 'ke 'naa nu 'e ta, 'η 'letre 'la □dia 'e ni -ge bhe, 'e nu -za yek- 'la klele -Waanbhaa' a mee -ledo' 'e 'plen-, 'e nu 'bhe dole 'bhe ma. 'Bhe -Waanbhaa' a mee -ledo' 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe a 'fa □la mu 'e 'le. -Yaa' mee mu -ledo' 'e 'bhe -le 'bhii- wlan 'e □la yri 'pegee -a -yitenpe 'le.

16 Waa so zaabole 'bhe ta, -Jan 'Nrale- 'la tagaanle -yaa 'elwaleta -so, 'bhe- 'ke 'bhe a kle 'bhe- Zesu 'yi mu 'e -gasikpa -Waanbhaa' -lee 'bhe -o 'egbenele. 'Yee- -Jan 'Nrale- 'e 'bhe -le -ge: Krisi 'gbu 'pwela- -a -yi bhaaplen do 'le;

-Waanbhaa' Lii 'Wen 'e 'bhe 'a -zronna mee mu ni 'bhii- -a -ledole -o. -E -pwela -mleke' mu ba;

'bhe- -o -yaa -janwoa 'tre ta 'si mu 'e plen-;

'bhe- -woo -kpa -a -yi 'drunyan 'lee- 'yi;

'bhεε- -Waanbhaa' 'a □sia 'bhεε- 'bhε -ja 'kele-
lafle' 'yi 'tobholeya 'yi.

4

Bhla ma mεε daan mu

¹ *Lii 'Wen 'ε -ya □pia kpataakpa dɔɔ 'ke
'drunyan 'yan bhla 'ε □bhwa -wa -din 'waati 'la
ba, mεε 'ke mu nu 'ploole- -o 'kpaleya 'ε ma Krisi
'yi; 'bhεε- -o nu dɔle mεε -yini' lii mu 'ke mu zi,
'bhε 'pegee 'mu a daangbeyā 'la da -Setran' ba
'bhε zi.

² Mεε -yrekɔɔza klε mu 'pegee bhla ma mεε
daan mu 'ε nu -o -yinile. -O 'kpee 'ε 'tilale -o 'bhii-
-gla tilagbeyā gbεen- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kɔɔ.

³ -O mεε mu daan dɔɔ waa yaale gwlen na,
'bhεε- -wa pe -o ni dɔɔ -o pele 'ke mu 'to -o
'sɔɔn 'le. -Waanbhaa' 'duŋ- 'bhε pebhle mu 'ε
□kla, 'kooko- 'ke Zesu 'yi mu 'la -o wlan 'ε dɔ,
-o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'mu ma 'bhεε- -woo bhle.

⁴ -Amasɔyi, -Waanbhaa' pe 'oo pe 'la □kla 'bhε
'kpen lele; -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' -bangole pebhle 'kedo-
'kpɔ 'yi; 'ke -kɔɔ' -o pe 'oo pe 'la 'bhlele, -kɔɔ'
-Waanbhaa' 'pubɔ- 'bhε ma 'pe, 'bhεε- -kɔɔ' 'a
bhle 'tε.

⁵ -Amasɔyi pebhle 'tɔle- pebhle, -Waanbhaa'
'bhε klε 'wen 'yaa' -jan 'ε 'pegee 'seriwole 'le.

Zesu Krisi -a yewonε 'lrele-

⁶ Timote, 'kee -kɔɔ' nεεnε- mu 'ε -daanna -za
mu 'la bhe -o 'kpen 'le, 'e nu klεle Zesu Krisi a
yewonε 'lrele- 'gbu 'le. 'E nu -a zrɔnle 'bhε gbεen-
'tε 'bhii- 'yoo- 'e zru 'ε 'lebo 'zi 'ke 'kpaleya ma -jan

'ε 'le, 'bhεε- 'yoo- 'taawo zii' daangbeyā -lrele' 'ε 'bhεε- zi.

⁷ 'Duŋ- 'elwaleta can mu 'la -woo 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bhεε- 'ke -o gole -o 'kpaleya a pε jan mu 'ε ma, 'yaa 'e 'trɔŋkpale 'mu -la -titi.

⁸ 'Duŋ- dɔ klɛn 'kee blɔɔle bo -Waanbhaa' ma; -amasrɔyi 'fle yikan' maza klɛle -za sa -la -yanwo' mεε ma. 'Bhεε- 'duŋ- 'kee blɔɔle □bwa -Waanbhaa' ma 'bhε -o 'elrele mεε ma -za 'kpen 'yi; -amasrɔyi 'bhε -zɔn bole -yrε ma -si 'ε na -kɔɔ' ni, 'bhε 'pegee -e boolazi bole -yrε ma -si 'ε 'naza-pe -kɔɔ' ni.

⁹ 'Bhε -jan 'ε 'bhε -o 'ke wlan 'le, 'bhεε- mɔkpen' sɔ 'e 'kpale -a -yi.

¹⁰ 'Bhɛla- -yile, 'woo- yewo 'zi 'egloɔle 'ke 'woo 'sɛnɛ wla, -amasrɔyi -Waanbhaa' 'la -ya -yrε ma 'bhε -le 'o 'yrikpape 'le; 'bhεε- 'yele- 'ke bhaaplen mu 'kpen 'Bhee mi 'le, 'bhεε- 'duŋ- mεε 'la zan mu 'gbu 'mu 'kpaa- Krisi 'yi, -e 'mu go -za 'yi -zɔn 'pegee yikpensee ta.

¹¹ -A pe -o ni -o 'bhεε- -za 'ε klɛ, 'bhεε- 'yoo-daan 'kɛle-.

¹² 'Yaa 'tolɛ- 'ke mεε 'kedo- 'e mafinyanwo 'yaa- zwanneya 'ε ma. 'Duŋ- -a 'to 'ke mεε 'la zan mu 'kpale- -o Krisi 'yi, -o 'yaa- -janwo' gbeya 'ε 'pegee 'e 'taawogbeyā ye, 'bhεε- -o 'yaa- 'sɔniya -gloɔn 'pegee 'e 'kpaleya 'ε, 'bhεε- 'e 'kpee 'fleleya 'ε 'mu ye; 'kooko- -o sɔ -o 'kpale 'e ma 'mu 'kpen 'yi.

¹³ 'Sani- 'ŋ gele plɛŋ- 'e ta ye, dɔ klɛn 'kee -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε tape mεε mu ni, 'ke 'yoolia 'bhε 'pegee 'ke 'yoo- daan 'kɛle-.

¹⁴ 'E Lii 'seŋ 'la 'srɔɔwoa- bhe, 'ke -Waanbhaa' 'bhε 'naza- 'ε □kpaa -a -lɛla' janwo mu 'ε 'lii, 'yaa

'e 'yre zi -gblaanel' yewole ma 'bhe 'le-. -Ya naza 'e 'pelawoa -a -lala janwo mu 'e ni, 'bheε- Zesu 'yi mu 'e -waa' zilεε- mu -ledo' 'e 'mu 'mu gbekpaa-e ta 'mu 'seriwolele, 'bheε- -ya 'srɔɔwoa- 'tε.

¹⁵ Dɔ klen 'kee 'bhe -za mu 'ε 'kpen kle 'ke 'yoo- 'leyan- -a ma; 'bheε- 'e 'gbu 'na 'yee- ye 'ε ni 'e nii- 'ε 'kpen 'le. 'Ke 'bhe □kla, mɔkpen' nu -a yeε 'bhii- 'yoo- ge 'zi zilεε- -Waanbhaa a ye 'ε 'yi.

¹⁶ 'Yaa- 'taawogbeya 'pegee 'yaa- daangbeya 'ε -o -klosikun 'elrele. Dɔ klen 'bhe klele ma. 'Ke 'ya □kla 'bhe gbεen- bhe, 'e nu 'e 'gbu gole -za 'yi, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -o 'trɔnkpa zii' 'e ni, 'mu nu gole -za 'yi 'ezin-.

5

-Liawli' glaanle mu 'pegee zilεε- mu, 'bheε- bhɔɔba- mu ba zayi'

¹ 'Yaa -jan -glɔɔ 'wole- 'gwlaan- gblaan 'kedo- 'kpɔ ni, 'duɲ- zruwla -a 'kpee 'bhii- 'e dε. 'Bheε- zwanne mu 'ε 'kun 'bhe 'kungbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, 'bhii- 'e 'gbu nεεε- mu gbεen-.

² 'Bhe ya 'ε 'yi 'ezin-, le gblaan mu 'ε 'kun 'bhii- 'e nεε mu, 'bheε- le 'seebaane mu 'ε 'kun 'bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi 'bhii- 'e nεεε- -le mu 'e 'kpee 'fleele- 'le.

Glaanle mu 'kungbeya

³ Le mu 'la -woo glaanle -zeze mu 'gbu 'le, -o -ledo' -a ma.

⁴ 'Duɲ- 'ke glaanle mu 'la 'nε mu 'pegee -o 'nranε- mu -o, 'bhe -nε mu 'ε -woo -gasi 'la 'kpa zii' -Waanbhaa' -lεε bhe, -o 'bhe 'kpa 'elwale 'pe 'ke -o bhɔ -o 'gbu a 'fa -la mu 'ε ba. -O yape mu

'ε -za 'la □kla -o ni 'elwale gban -so, -o 'bhe yεε-za mu kle 'mu ni. 'Bhe klegbeya -gloon 'ε 'bhe -le so -Waanbhaa' ni.

⁵ Le 'la 'bhe -o 'ke glaanle -zeze 'gbu 'le, 'bhεε- 'ke 'bhonba- mi do 'kpo 'laa -o 'bhe 'koo, -ya -yrikpa' -Waanbhaa' ta, 'bhεε- -e bo pe -yrewole ma 'bhe ma 'seri 'yi -bi zi 'pegee -yrekpaa'.

⁶ 'Dun- glaanle 'la 'bhe bole -o 'bhe 'gbu 'nrayiza mu klele ma, 'bhe -o 'bhii- 'bhe -gaa gban 'ali- 'ke -ya -yre ma -li.

⁷ 'Bhe -jan 'lεε- 'wo -o ni, 'kooko- waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo ye -o zi.

⁸ 'Ke mεε 'la zan laa -yaa' mεε mu -gblakun' 'elrele, 'ali- 'ke 'bhe kpa -yaa' pe 'fa □la mu 'gbu 'ε ta 'elwale 'pe, 'bhe zan laa -o -li 'kpaleyia zi 'ε ta; 'ali- -a -yoo- 'yiya' mεε 'la zan laa -Waanbhaa' do 'bhe zan ni.

⁹ 'Ke glaanle 'la 'bhe 'ya lεε -lii 'ε □kaan lεε mia yaga ta, 'bhεε- 'ke -a yaale -yaa 'gwlaan- do 'kpo -la 'koo; 'ε so 'bhεε- glaanle -gloon 'ε 'to 'ε sεwεwole glaanle mu 'to 'ε ba.

¹⁰ 'Ke mokpen' 'a do -a kleza -lirele' mu 'ε ma: 'ke -wa 'yaango- 'bhii- -ya -nε mu 'ε 'trola- 'elrele, 'kee- -yaa' 'cie mu kun 'elrele, -e -Waanbhaa' a mεε 'wej mu 'ε gaan mafia-, 'kee- -yaa bho -yren ma mεε mu ba, 'bhεε- -e -yaa -za 'wlan -gloon 'ε 'kpen -la kleyre glin mεε mu ni.

¹¹ 'Dun- 'yaa dole glaanle 'seebaanε mu 'ε 'mu 'to 'sεwεwole -la. -Amasroyi 'ke 'drunyan ta pe -lro 'ε -dwa -o ma, 'bhεε- -wa pe doo -o yaale' gwlen na; 'bhe kle gbeya 'ε 'yi, -o ploo Kriisi a zi 'ε ma.

12 'Bhɛɛ- 'bhɛla- -yile, -kpan balaa' -o 'gbu ta, -amasrɔyi -woo -liiwli' 'la 'naa- -Waanbhaa' ni dɔɔ -o nu bolɛ Krisi a pɛ 'le, waa bo 'bhɛ ta 'bhɛɛ- -o 'bhɛ 'yisiɛ-.

13 'Bhɛɛ- 'ezin-, -o woye laa -o, 'bhɛla- -yile -o kanaa' 'fɛ mu 'ɛ 'kɔɛn □la; 'duŋ- -za 'la 'bhɛ -o 'eyɔɔle 'ezin- 'bhɛ -le -o -lɛ ma nra, 'bhɛ 'pegee -o -lɛ ta laa ga -jan ta -titi. 'Bhɛɛ- -o wo jan laa 'kɛla 'bhɛ 'le -o 'bhɛɛ- wo.

14 'Bhɛla- -yile, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- glaanle 'seebaane mu 'ɛ -o yala- gwɛn na, 'bhɛɛ- 'ke -o -nɛ mu -srɔɔwo', 'bhɛɛ- 'ke -o waa 'fa -la mu 'ɛ 'lɛdɔɔ- 'elrele; 'kooko- -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'laa sɔ -o 'tɔ 'yɔɔ- peyre 'kɛdo- 'kɔɔ 'srɔɔwole.

15 'Naa 'o 'bhɛ 'pe zii' bhaama, -amasrɔyi 'woo- glaanle mu 'ɛ 'ke mu -pɔɔla gban -Waanbhaa 'a zi dɔɔle 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'mu gbaanle -o -Setran' zi.

16 'Ke Zesu 'yi le do dɛ -nɛ mu 'ke mu -o 'ke glaanle mu 'le, -e -yaa' glaanle mu 'ɛ -gɔɔlakun', 'kooko- 'bhɛ glaanle mu 'ɛ waa bo Zesu 'yi mu 'ɛ ta 'kwe 'le, 'bhɛɛ- 'mu sɔ bhole- glaanle mu 'la mɛɛ 'kɛdo- 'kɔɔ 'laa -o 'mu 'kɔɔ 'bhɛ mu ba.

Zesu 'yi mu a zilɛɛ- mu 'kungbɛya

17 Zesu 'yi mu 'ɛ -waa' zilɛɛ- mu 'la 'mu -o 'mu a ye 'ɛ 'wo zii' 'elrele, -ka 'mu 'lɛdɔ- -a ma 'eketrɛla pɛ, -ka 'bhɛ klɛ 'kɛ mu 'gbu 'la -Jan 'Nrale- 'ɛ wo, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu daan 'kɛle- 'mu -la ni.

18 -Amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Ke dri 'ɛ -yoo pɛbhɛ 'taan zii' -a gaan 'ɛ 'le 'waati 'la ba, 'yaa -a -lii 'yrelɛ-;» 'bhɛɛ- -a yɔɔndeɛle -o 'ezin- dɔɔ: «Yewonɛ 'ɛ -yaa' pɛ -le 'ke -a -sra 'ɛ 'le.»

19 'Ke mεε do -o -la 'zi Zesu 'yi mu a zilεε- mi do ta -za do 'yi, 'yaa dɔle 'bhe □la; 'fɔke mεε ple, mεε yaga 'sii, 'bhεε- 'mu kle 'e 'srε 'le 'yee- -za 'ε ma.

20 Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la bole -o -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhe -jan 'ε 'wo mɔkpen' 'yrε ma kpataakpa; 'kooko- mεε -vin mu 'ε 'mu gbilaan -za 'yɔɔ- klele ma.

21 'N̄ 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'kwlanwole 'e ma 'egloole -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'bhεε- -Waanbhaa' -mlεkε' mu 'la makwan- 'mu 'yrε ma dɔɔ: Dɔ klen 'kee 'toŋ mu 'lεε- 'kpen 'klosikun, 'bhεε- 'yaa -a do mabhaabhɔle -a do ta; 'bhe 'pegee 'yaa bhaaplen̄ mu gɔle 'eke- ma.

22 'Yaa 'kɔɔle- 'e gbεkpale ma mεε 'kedo- 'kpɔ ta, 'bhεε- 'e ye gbεkpa -a 'kɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'plen̄-. 'Bhεε- 'ka 'pegee mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kpalε- do ma -za 'yɔɔ- kle zayi'. 'E 'gbu 'bo 'e zru 'wen̄ 'le.

23 'Yaa bolε -yi do -kplεn̄ 'mile- ma; -wεen sanε- 'mi 'e 'kpee 'la za 'ε 'pegee 'e ma yikpen- ta ga 'fientronne mu 'ε -zayi'.

24 Mεε 'ke mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε gaanle laa -o 'mu ma 'sani- -woo 'kitikan; 'duŋ- mεε 'ke mu a pε -za 'yɔɔ- mu 'ε -o 'mu ye boolazi -a ma.

25 'Bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, kleza -lrele' mu 'ε gaanle laa kle 'mu ma, 'mu 'pwele- kle -gbaklaa 'edile; 'ali- 'ke 'kε mu 'la 'mu ta laa 'pwele- ven̄-, 'mu tagaanle laa bo.

6

Lu mu 'ε -woo zan mu -lɛdo' a ma

¹ Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o 'ke lu mu 'le, -o -gasikpa -o zan mu 'ε 'lεε 'ke -woo -lɛdɔ' a ma gbε 'ε 'kpen ma; 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -Waanbhaa' 'tɔ 'ε 'siele 'bhe 'pegee 'ke waa sɔ -za 'yɔɔ- pele- -kɔɔa' daangbeya 'ε ma.

² Lu mu 'la 'mu zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu 'le, -o -gasikpa 'mu 'lεε, 'bhεε- waa pele dɔɔ -o 'kpen -o 'ke nεnε- ma do mu 'le. Drɔɔn' -o yewo 'mu ni 'elrele gbε 'ε 'kpen ma; -amasrɔyi -woo yewo 'zi mεε 'la zan mu ni, 'bhe mu -o 'ke -o -yiɛnii' Zesu 'yi mu 'le. Mεε mu 'ε daan 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu -le, 'bhεε- 'ya 'kpankpanyan -o ma.

-Goli' flen 'pegee bhla ma daangbeya mu

³ 'Ke mεε 'ke mεε mu daan daangbeya 'bhεεke 'le, 'bhεε- 'ke yaa 'taawo- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'wojan- 'wen mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke yaa 'taawo- daangbeya 'la 'bhe 'a kle 'bhεε- Zesu 'yi mu -gasikpa -Waanbhaa' -lεε 'bhe ta,

⁴ 'bhe zan -o 'bhe 'gbu magbaandε 'zi, 'bhεε- yaa -za 'kedo- dɔ. 'Dun- zaabɔ -lrɔ 'ε 'bhe -o -a ma 'bhii- ga, 'bhεε- gwle 'kanle sɔ -a ni jan 'le bhaama. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu nu 'ke zranwole 'pegee sra 'le, 'bhεε- -zwanwole 'pegee 'kpee jan -yɔɔ' mu 'le;

⁵ 'bhεε- zaabole mu 'la waa yan. 'Bhe zaabole mu 'la waa yan 'mu da mεε la zan mu 'nii- 'ε -gaa, 'mu -la ba; 'bhεε- waa wlan dɔ -titi. -O 'kpee ma, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o 'ke -naflo -glinza' -la -le.

⁶ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o -za 'wlan 'srɔwo zi 'le, 'ke mεε 'e zru -kpalaa' pε yeke- 'la -ya 'kɔɔ 'bhe ma.

⁷ -Amasɔyi -kɔɔ' 'laa nule pe 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ 'trɛ ta -gɛ, 'bhɛɛ- 'duɲ- -kɔɔ' 'laa nu geɛ pe 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ.

⁸ 'Bhɛla- -yile, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'le peɛ 'pegee -kɔɔ' ta pe mu -srɔwoa 'bhɛ -kɔɔ' 'yibhɔ-.

⁹ 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -a zi 'bhii- -o klɛ pɛzan mu 'le, -o balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhɛɛ -Setran' a bhee -o kun. 'Bhɛ bhee 'ɛ 'bhɛ -le 'ke 'truu-maza mu -bebe 'pegee zrubhɔ maza 'yɔɔ- mu 'le; 'bhɛ mu -o siɛ 'bhɛɛ- -o ni 'fɛɲfɛɲ.

¹⁰ Wlan 'ɛ ni, -goli' 'flɛɲ 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kpɛɲ -gloɔɲ kli 'le. 'Yee- -goli' 'flɛɲ 'ɛ 'kɔɔ, mɛɛ 'ke mu □nia 'kpaleya zi 'ɛ ma 'egboɔɲle; 'bhɛɛ- -o 'ɲgami -gbɛɛ 'srɛ kpa -o 'gbu ma.

'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'bhɛ ta gwle -lrele'

¹¹ 'Duɲ- 'bhi Timote, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'le bhe, blasan- 'bhɛ -za mu 'la bhe 'mu 'kpɛɲ 'lɛɛ. 'Bhɛɛ- -lɛɔɔleya zi oo, -Waanbhaa' -lɛɛgblaanya oo, 'kpaleya oo, 'sɔɲiya oo, zrubakpaaleya oo, 'bhɛ 'pegee -yidɔɔya 'mu 'kpɛɲ -la ziglin-.

¹² Dɔ 'egloɔle 'bhɛɛ- 'e 'kpaleya Krisi 'yi 'ɛ 'bhɛ ta gwle -lrele' 'ɛ dan. 'Bhɛɛ- bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'kun. -Waanbhaa' 'e 'siila- 'bhɛɛ- bole -yrɛ ma -si 'ɛ 'kaama-; 'bhɛɛ- 'yee 'kpalawoa Krisi 'yi 'ɛ 'bhɛ ba jan -lrele' □woa mɛɛ 'srɛ 'yrɛ ma kpataakpa.

¹³ 'Mi jan 'lɛɛ- 'kwlanwo- 'e ma -Waanbhaa' 'la -si na pe mu 'kpɛɲ ni, 'bhɛ 'yrɛ ma; 'bhɛ 'pegee Zesu Krisi 'la -a 'gbu ta -jan 'lrele- -woa Pɔɲsi Pitalti 'yrɛ ma.

14 'Mi -o -jan 'lɛɛ- 'kwlanwo zii' 'e ma 'egloole dɔɔ -a -klosikun 'elrele, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- 'e zi, 'bhɛ 'pegee bo 'wen 'ke 'bhɛ ge 'tenle- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'pwe yi 'ɛ ma.

15 'Yee Krisi 'pwe yi 'ɛ nu klele 'waati 'la -Waanbhaa' 'bhɛ 'ledulaa 'bhɛɛ- ba. 'Yela- do -kplɛn 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiinj-, 'bhɛɛ- 'yele- 'ke -bhlenjbe mu 'kpen a -bhlenjbe 'le, 'bhɛ 'pegee Mɛɛzan mu 'kpen a Mɛɛzan 'le.

16 'Yela- do -kplɛn 'laa ga -titi; -a boyɾɛ 'ɛ 'bhɛ -o 'ke 'tebhile 'la 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'e 'mabɛɛnle 'bhɛ -din 'bhɛɛ- 'le. Bhaaplɛj 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'yele- -lido', 'bhɛɛ- bhaaplɛj 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhɛ 'yele. -Yaa' pɛ -le 'ke 'tobhɔleya 'pegee -gloɔya' 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'mu 'le! Amiina!

Pezan mu -liale'

17 -Jan 'lɛɛ- 'bhɛ 'kwlanwo 'egloole -zɔn 'drun-yan 'lɛɛ- 'yi pezan mu 'ɛ ma dɔɔ waa -o 'gbu 'wasowole, 'bhɛɛ- -o -yrikpale laa bole -naflo pɛ mu 'la waa mɔ 'mu ta; 'duj- -o -yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta. 'Yele- -kɔɔ' gba pɛ 'kpen ba 'ebebele, 'kooko- -kɔɔ' -kɔɔ' zrukpalaa 'bhɛ ma.

18 -A 'kwlanwo -o ma 'egloole dɔɔ -o -za 'wlan kle, 'bhɛɛ- -o kleza -lrele' mu 'ɛ kle 'esrele; -o 'kɔɔ 'laa klele 'egloole, 'bhɛɛ- -o dɔ -a -la 'ke -woo 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'yiciɛn- mɛɛ -bhɛɛke' mu ma.

19 'Ke -o 'bhɛ □kla, -o nu -o 'gbu -lɛɛ -naflo zɾɛ dɔle 'bhɛ gbɛɛn- bhe boolazi; 'bhɛ -naflo 'ɛ 'bhɛ lele 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa 'siɛ -titi. 'Bhɛ klegbɛya 'ɛ 'yi, -o nu bole -yɾɛ ma -si -zeze 'gbu 'ɛ 'bhɛ 'srɔɔwole.

Pɔlu -o -a -srawo' zii' Timote ma

²⁰ 'N̄ 'nε Timote, -Waanbhaa' -za mu 'la gbεkpa- 'e 'koo, -o 'kun 'e gbε plε 'le. 'Ploo-bhaama -janwole mu 'la waa -o 'ke 'kpaleya zi 'ε ta janwo gbeya mu 'le 'mu ma; 'bhe 'pegee 'yaa 'e 'lebɔle bhaama zaabɔle mu 'yi; 'bhe zaa -gloɔn 'ε bɔ mu 'ε -woo 'gbu 'kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'duŋ-waa -o 'ke 'bhe 'le.

²¹ Mεε 'ke mu 'kpee ma -o 'bhe -zadɔleya 'ε 'srɔɔwoa-, 'bheε- 'duŋ- -o 'kpaleya zi 'ε 'bhe □twa -a nɔɔ-.

Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'ε zina- 'ka ta!

Mwan
The New Testament in the Mwan language of Côte
d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da